

Foto: Ann-Sofi Rosenkvist

– Jag tycker att det uppdrag som HSAN har är oerhört viktigt. Mitt intresse för de här frågorna väcktes i kammarrätten när jag jobbade med kvalitetsfrågor; hur man ska säkerställa att allmänheten kan ha förtroende för domstolarna? Om förtroendet minskar för samhällets institutioner kan vi ju packa ihop. Det får bara inte ske.

AUD SJÖKVIST

- **Namn:** Aud Sjökvist. Förnamnet uttalas ungefär som det stavas, det rimmar inte på Maud.
- **Ålder:** 57 år.
- **Familj:** Man, dotter, svärson och två barnbarn samt föräldrar och bror i Danmark.
- **Senast lästa bok:** »Medarbetarskap» av Stefan Tengblad och Freddy Hällstén m fl
- **Aktuell:** Har varit generaldirektör för HSAN i snart ett halvår.
- **Träffade en patient senast:** Varje dag per telefon.
- **Viktigaste patientsäkerhetsfrågan:** En bättre kommunikation mellan yrkesutövarna och patienterna, det är den i särklass viktigaste frågan att jobba med.
- **Viktigaste läkarfrågan:** Att ge stöd åt varandra när någon blir anmäld.
- **Överraskande egenskap:** Har haft en dröm om att bli möbelsnickare och även gått en kurs men »någon Carl Malmsten har inte gått förlorad i mig...».

Aud Sjökvist brinner för sitt nya jobb

Vägen till posten som generaldirektör har varit krokig och intensiv

Aud Sjökvist tillträdde som generaldirektör för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd den 1 februari. För att få agera ordförande i nämnden måste man varit ordinarie domare, och vägen dit var långt ifrån självklar för Aud Sjökvist.

Aud Sjökvist är född och uppvuxen i Danmark. Direkt efter gymnasiet började hon på Lärarhögskolan men avbröt studierna i förtid för att följa med sin dåvarande make till Norge. Där blev hon hemmafru några år. I mitten av sjuttio-talet flyttade hon till Sverige och utbildade sig till sekreterare för att sedan börja arbeta på ett handelsagenturbolag. Efter fyra år gick hon vidare till läkemedelsbranschen och blev med ytterligare utbildning så småningom läkemedels säljare på Hässle. Men den karriären blev kort.

– Jag trivdes inget vidare, säger hon.

Aud Sjökvist säger att hon trodde att hon var den borna säljaren eftersom hon uppfattar sig som utåtriktad och tycker om att ha kontakt med människor.

– Det trodde väl de på Hässle också eftersom de anställde mig utan bedövning..., säger Aud Sjökvist och fortsätter: – Men det kändes som att vara damm-

sugarförsäljare; att man skulle tränga sig på hos läkarna. De besök man lyckades boka in var som på nåder, det var inte kul.

Aud Sjökvist sålde nitroglycerin och hamnade efter ett tag i en konflikt.

– Först skulle jag sälja en produkt som man skulle lägga under tungan, den skulle ha effekt i fyra timmar så att man skulle kunna spela golf eller klippa gräsmattan utan att få känningar av angina pectoris.

Aud Sjökvist säger att hon trodde på produkten. I marknadsföringen framhölls det viktiga i att patienterna fick nitratfria intervall.

– Men sedan skulle vi plötsligt sälja något man skulle ta en gång per dygn och så skulle man få en jämn dos i stället.

– Det kändes inte riktigt trovärdigt med den plötsliga förändringen, men kanske var det en obefogad oro.

Så Aud Sjökvist slutade sälja läkemedel. Under de här åren hade hon skilt sig, levtt ensam några år och sedan träffat en ny man, en jurist. Nu flyttade Aud Sjökvist och hennes dotter upp till Stockholm där maken bodde. Aud började som vd-sekreterare på företaget Läkemedelsstatistik. Men det blev inte heller

bra. Under tiden på Hässle hade Aud Sjökvist vant sig vid att jobba fritt och självständigt. Maken undrade varför hon inte helt enkelt började plugga.

– Då räckte inte fantasin längre än till juridik.

Och så fick det bli. Det första året på juristutbildningen jobbade Aud Sjökvist fortfarande heltid på Läkemedelsstatistik. Även under utbildningens sista år jobbade hon heltid vid sidan om studierna.

– När jag tänker tillbaka på det fattar jag egentligen inte hur jag lyckades!

Aud Sjökvist blev klar med grundutbildningen 1994 och sökte då ting i avvaktan på en bättre arbetsmarknad, egentligen ville hon ha ett »riktigt jobb på stan».

– Jag fick plats i länsrätten här i Stockholm och trivdes jättebra, jag förstod att det här med förvaltningsjuridik verkligen var min grej. Någon frågade om inte jag skulle söka in på domarbannan och på den vägen är det. Jag fick min första ordinarie domartjänst 2002 på kammarrätten i Stockholm.

Aud Sjökvists förordnande som generaldirektör för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd löper på sex år.

Sara Gunnarsdotter

Anmälningarna till HSAN ökar men de från Socialstyrelsen minskar

**Av närmare femtusen HSAN-ärenden i föl resulterade endast drygt 300 i en erinran eller varning. Dessutom förlo-
rade 37 yrkesutövare sin legitimation,
varav 10 läkare.**

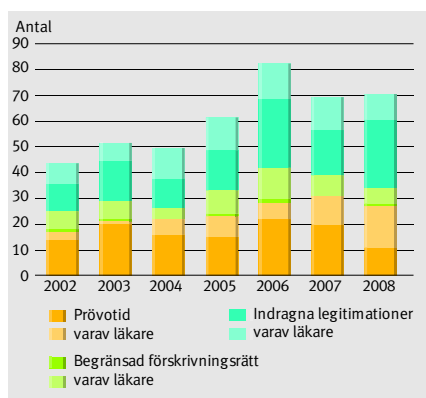
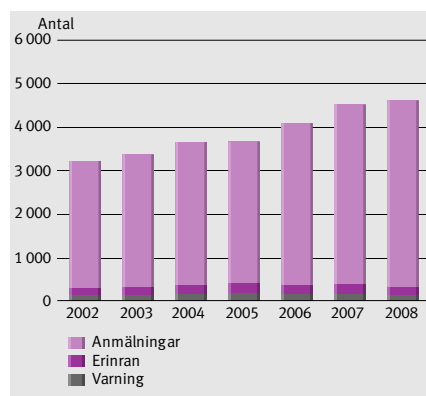
Under flera år har anmälningarna till HSAN ökat. I början av 2000-talet gjordes runt 3000 anmälningar varje år, 2008 anmäldes 4624 ärenden.

– Folk vet numera vad de har för rättigheter och de gör rätt i att utkräva dem. Det är ingen konstig utveckling, den hör ihop med hela samhällsutvecklingen, jag tror att den kommer att fortsätta, säger Aud Sjökvist.

Anmälningarna från Socialstyrelsen har dock minskat under många år. För drygt tio år sedan utgjorde anmälningarna från Socialstyrelsen cirka 7 procent av alla anmälningar till HSAN. I föl var de bara knappt 2 procent. Främst är det Socialstyrelsens anmälningar om disciplinpåföljd som minskat drastiskt, från 164 stycken 1998 till 20 stycken tio år senare.

Av de 4624 ärenden som anmäldes till HSAN 2008 prövades 495 i sak av nämnden. Resten, 90 procent, avgjordes genom ordförandebeslut, något som ökat de senaste åren.

Nästan en tredjedel av ordförandebesluten gäller avvísningar. Om till exempel en anmälan kommer in för sent i förhållande till preskriptionstiden eller

Tabeller: Typoform

om anmälaren haft anmärkningar på sådant som HSAN inte kan pröva så fattas ett beslut att avvisa ärendet.

De 495 ärenden som 2008 prövades av nämnden ledde till 303 disciplinpå-

följder. Av dessa gällde 237 läkare. Det är vanligare att en anmäld yrkesutövare får en erinran än en varning.

– Att det inte är så många anmälningar som leder till någon disciplinpåföljd tror jag beror på att vi inte kan utreda händelser, säger Aud Sjökvist och fortsätter:

– Det är inte så lätt att vara part här och peka ut vem det är som har gjort ett fel. Om man har blivit opererad och det har gått snett och så kanske man tror att det är operatören som gjort fel men i själva verket var det någon på röntgenavdelningen som gjorde ett misstag. Det vet ju sällan patienten och HSAN kan inte enligt gällande lagstiftning i det läget rikta in sig mot röntgen även om vi anar att det är där man har ett problem.

Aud Sjökvist säger att det är frustrerande att inte kunna utreda en ansvarig om inte patienten har pekat ut just vederbörande.

– Det har ändå begåtts ett misstag och då borde man få tillbaka den kunskapen i vården.

Förra året blev 10 läkare av med legitimationen (18 sjuksköterskor/barnmorskor, 6 tandläkare och 3 övriga) och 16 belades med prövotid (10 sjuksköterskor/barnmorskor och 1 tandläkare). Sex läkare och en tandläkare fick sin förskrivningsrätt begränsad.

Sara Gunnarsdotter

HSAN-beslut kan överklagas i flera instanser

Ett beslut i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd kan överklagas till länsrätten i Stockholm och vidare till Kamarrätten och Regeringsrätten.

Till de två sistnämnda krävs emellertid prövningstillstånd. Mer än vart fjärde avgjort ärende överklagas. När en yrkesutövare överklagar blir Socialstyrelsen motpart. Drygt 6 procent av de överklagade ärendena ändras i sak. I föl skärptes ingen påföljd utan domarna innebar endast mildrande ändringar. HSAN skriver i sin årsredovisning »Domstolen har uppenbarligen, i likhet med Socialstyrelsen, en annan och

mindre sträng uppfattning än vad ansvarsnämnden har beträffande frågan om de anmälda yrkesutövarnas medicinska handläggning stridit mot vetenskap och beprövad erfarenhet eller om sådana ursäktliga omständigheter, som kan befria från disciplinansvar, kan anses ha förelegat.«

Aud Sjökvist är kritisk till domstolarna trots att det är hennes gamla arbetsplatser.

– Det finns ju ingen medicinsk kompetens i domstolarna och man går ganska okritiskt på vad Socialstyrelsen säger.

Aud Sjökvist hävdar till och med att Socialstyrelsens utformning av sina yttranden strider mot gällande rekvisit.

– I disciplinärenden resonerar Socialstyrelsen i princip på samma sätt som i behörighetsärenden där man ska göra en pro-

gnos av hur den här personen kommer att sköta sig i framtiden. Men det ska man inte göra i disciplinärenden. Har det begåtts ett fel så har det inte med saken att göra om man tror att personen kommer att göra om det.

– Det är ett bekymmer både för oss och för yrkesutövarna att det är på det här sättet.

Aud Sjökvist tycker det verkar som att domstolarna hyser större förtroende för Socialstyrelsens kunskaper än HSAN:s medicinska bedömares.

– Det är därför jag skulle vilja ha ytterligare medicinsk kompetens i HSAN så att det blir en ordentlig diskussion om det sedan går vidare till domstol.

Sara Gunnarsdotter